

Charakteristika předmětu

ZEMĚPIS (ZEM)

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět Zeměpis je v rámci základního vzdělání součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Předmět má kromě přírodovědného též společenskovední charakter a přesahuje tak do vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Zeměpis vede žáky ke studiu interakce mezi člověkem a různorodým prostředím. Studuje rozmístění a charakteristiku jevů, událostí a lidí v prostoru a čase. Cílem zeměpisného vzdělání je získat geografickou gramotnost, jež vede k porozumění procesům a vztahům mezi lidmi a prostředím, v němž se lidé pohybují. Zeměpis svým obsahem přispívá k osvojení schopností a dovedností získávat, třídit a přiměřeně hodnotit geografické informace. Prostřednictvím zeměpisu si žák vytváří vlastní názory a postoje k problematice vztahů odlišných kultur, národů a náboženství. V rámci zeměpisu dochází ke vzájemnému propojování znalostí a dovedností získaných v jiných předmětech a tím tak současně značně přispívá k dosažení řady kompetencí vymezených v průřezových tématech RVP – Environmentální výchova, Multikulturní výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Mediální výchova.

Předmět vyučujeme v primě s časovou dotací 3 hodin týdně, v sekundě s dotací 2 hodin týdně, v tercií 2 hodiny týdně a v kvartě 2 hodiny týdně. V kvartě je do výuky zařazena terénní geografická exkurze. Výuka zeměpisu probíhá neděleně v učebně vybavené dataprojektorem, videem a interaktivní tabulí. K dispozici je též obsáhlý soubor nástěnných map a tematické atlasy. K výuce je možné využívat i multimediální učebnu.

Výchovné a vzdělávací strategie

- v oblasti motivace

Obsah každé hodiny je smysluplný s důrazem na využití získaných poznatků a dovedností v běžném životě. Žák je veden k přesvědčení, že se učí věcem užitečným a potřebným. Učivo je předkládáno na důvěrně známých situacích s využitím mezipředmětových vztahů. Učivo, metody a formy jsou voleny tak, aby byly přiměřené stupni vývoje žáků. Učitel staví před žáky cíle blízké a dosažitelné. V procesu učení učitel využívá pozitivního hodnocení a sebehodnocení žáka. Průběžně studenty povzbuzuje, projevuje zájem o jejich názory a dodává jim důvěru ve vlastní schopnosti.

- v oblasti rozvoje kompetencí k učení

V hodině učitel předkládá pracovní listy, texty, úlohy a projekty. Při jejich řešení žáci pracují s různorodými zdroji informací. Žáci jsou vedeni informace uspořádat a třídit pomocí diagramů, grafů a tabulek. Prostřednictvím učení, které má činnostní charakter, vede žáky k samostatnému a kritickému myšlení, ke hledání a formulování otázek, ke schopnosti rozlišovat podstatné od nepodstatného. Učitel vede žáky k propojování získaných znalostí s ostatními předměty.

- v oblasti kompetencí k řešení problémů

Učitel volí ke vhodnému tématu problémový přístup. Zvolené problémové téma je přiměřené věku žáků a jejich dosavadním zkušenostem a znalostem. Na základě řešení obsahově zajímavých problémových otázek a úkolů žáci aktivně hledají způsoby možných řešení. Řešením problému přivádí žáky k tvořivému myšlení, ke schopnosti vyvozovat a formulovat závěry a řídit se jimi v životě.

- v oblasti rozvoje komunikativních kompetencí

Učitel dbá na rozvoj jazykových dovedností žáků s důrazem na používání vhodných jazykových prostředků. V diskusích podporuje používání odborné geografické terminologie. Rozvíjí schopnosti žáků pracovat s tabulkami, grafy, odbornými texty a mapami. Na základě analýzy těchto zdrojů vede žáky k výběru podstatných informací a schopnosti jejich interpretace.

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

- v oblasti sociálních a personálních kompetencí

V hodině učitel podporuje skupinovou práci takovým způsobem, aby byla zajištěna kooperace a komunikace mezi jejími jednotlivými členy. Do hodin zahrnuje diskuse s aktuální geografickou tematikou, v nichž podporuje schopnost naslouchat druhým, ochotu přijímat odlišné názory a pádnější argumenty.

- v oblasti rozvoje občanských kompetencí

V hodině učitel dbá na dodržování společenských a mravních norem. Pomáhá žákům orientovat se v problematických okruzích s cílem vytváření či upevňování postojů. Negativní postoje a předsudky se snaží pozitivně ovlivnit. Vyučovací proces vede tak, aby na jeho konci byl respekt k názorům druhých lidí, popřípadě schopnost pádné argumentace na rasismus a xenofobii. Na základě rozborů environmentálních témat směřuje žáky k osobní zodpovědnosti za svou ekologickou stopu a k upevňování ekologických návyků s důrazem na trvale udržitelný rozvoj. V neposlední řadě dbá na rozvoj občanské angažovanosti a pozitivního vztahu k mikroregionu.

- v oblasti rozvoje pracovních kompetencí

Učitel seznamuje žáky s historií vývoje jednotlivých sektorů hospodářství s důrazem na současnost. Prostřednictvím hospodářského zeměpisu světa a České republiky vede žáky k získání základní představy o dynamice a potřebách současné společnosti s ohledem na další vzdělávání a výběr budoucí profese.

- v oblasti vytváření a upevňování kognitivních struktur

Učitel pomocí slepých map, pětiminutovek, křížovek, třídění pojmů a interaktivních programů na datové tabuli opakuje a upevňuje znalosti žáků. Důraz klade nejen na obecný přehled, ale zejména na vysvětlování přírodních a socioekonomických jevů samotných či ve vzájemné interakci. Cyklicky opakuje i základní orientaci v mapě.